

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра державного будівництва

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НОРМОПРОЕКТУВАЛЬНА ТЕХНІКА
ТА ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 32 с.

Розробники:

Петришина Марина Олександрівна,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Чиркін Антон Сергійович,
кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри державного будівництва
(протокол № 3 від 14 вересня 2021 р.)

Завідувачка кафедри – Серьогіна Світлана Григорівна, докторка юридичних наук, професорка

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	9
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	13
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	13
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	15
5. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання.....	17
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	18
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	19
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	20

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» підготовки магістрів спеціальності 081 «Право» галузі знань 08 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4, 0	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Рівень освіти – другий (магістерський)	За вибором	За вибором
Модулів – 3		Рік підготовки: 2021	Рік підготовки: 2021
		семестр	семестр
Загальна кількість годин – 120		1-2	1-2
		Лекції	Лекції
		20 год.	6 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		20 год.	4 год.
	Самостійна робота	Самостійна робота	
	80 год.	110 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 – 4, самостійної роботи студента – 6 – 8.		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань залік	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань залік

Мета – формування цілісного уявлення про сучасний стан, проблеми, перспективи правового регулювання нормопроектувальної техніки та практику її реалізації в умовах адаптації до законодавства ЄС, вироблення основних умінь і навичок використання нормопроектувальної техніки, застосування законодавства у цій сфері, активізація аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- вивчення доктринальних підходів у сфері нормопроектувальної техніки;

- аналіз проблем нормативно-правового регулювання техніко-технологічних складових нормопроектувальної діяльності в Україні та у зарубіжних державах;
- виявлення та критичне осмислення основних проблем та напрямів адаптації національної системи законодавства до законодавства Європейського Союзу;
- з'ясуванні ролі Міністерства юстиції України у процесі правового забезпечення нормопроектувальної діяльності, а також практики її здійснення;
- формування уявлення про основні фактори та обставини застосування правил формування змісту нормативно-правових актів;
- усвідомлення ролі і значення правової експертизи як одного із дієвих засобів попередження, а також усунення нормотворчих помилок;
- дослідження процедурно-процесуальних особливостей проведення державної реєстрації нормативно-правових актів;
- визначення основних проблем у зазначеній, а також новітніх підходів до удосконалення нормопроектувальної діяльності.

Пререквізити: публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці.

Кореквізити: адміністративні послуги в сфері юстиції; конституційний механізм захисту прав людини.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН – 1.	Розуміння сутності та значення сучасних доктринальних підходів до поняття «нормопроектувальна техніка» і використовувати їх при дослідженні пов'язаних правових явищ та процесів.
РН – 2.	Здатність застосовувати системний підхід при дослідженні особливостей нормативно-правового регулювання техніко-технологічних складових нормопроектувальної діяльності в Україні та у зарубіжних державах.
РН – 3.	Здатність до критичного аналізу проблем у сфері адаптації національної

	системи законодавства до законодавства ЄС.
РН – 4.	Уміння використовувати передові методики, інструменти, правила формування змісту нормативно-правових актів.
РН – 5.	Здатність самостійно збирати, систематизувати і обробляти дані, необхідні в процесі нормопроектувальної діяльності.
РН – 6.	Уміння використовувати набуті знання та навички під час проведення правової експертизи.
РН – 7.	Розуміння ролі і значення різних акторів, у тому числі, Міністерства юстиції України у процесі правового забезпечення та практики здійснення нормопроектування.
РН – 8.	Здатність самостійно орієнтуватися у процедурно-процесуальних особливостях проведення державної реєстрації нормативно-правових актів.
РН – 9.	Уміння застосовувати новітні підходи до вирішення проблем у сфері нормопроектування та державної реєстрації нормативно-правових актів.
РН – 10.	Здатність оцінювати сучасний стан, а також перспективи впровадження заходів щодо удосконалення різних аспектів і напрямів нормопроектувальної діяльності, у тому числі, у межах концепції тотальної цифровізації (діджиталізації).

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК. 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК. 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК. 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК. 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК. 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК. 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК1.1. Здатність вирішувати проблеми інноваційного характеру.

ЗК1.3. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.

ЗК1.5. Здатність до лідерства, відповідальності, ухвалення неупереджених і вмотивованих рішень.

ЗК1.6. Здатність до безпосередньої самоосвіти та самовдосконалення.

Спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

СК1.1. Здатність аналізувати механізми оцінки ефективності юридичної практики за напрямками (галузями) юридичної діяльності.

СК1.2. Здатність демонструвати знання й розуміння правових систем в умовах глобалізації.

СК1.5. Здатність вирішувати колізійні проблеми правового регулювання суспільних відносин.

СК1.6. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її

прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).

Програмних результатів навчання:

ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

ПРН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

ПРН1.1. Визначати індикатори якості й ефективності юридичної практики.

ПРН1.2. Демонструвати знання й розуміння проблематики глобалізації в контексті розвитку сучасних правових систем.

ПРН1.3. Аналізувати механізми публічно-правового і приватно-правового регулювання в юридичній практиці.

ПРН1.6. Демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичне обґрунтування та проблеми правового забезпечення нормопроектувальної діяльності в Україні та країнах ЄС

Нормопроектувальна техніка в Україні: проблеми та перспективи правового регулювання і практичної реалізації. Сучасні правові доктрини та принципи права у процесі здійснення нормопроектувальної (нормотворчої) діяльності органами державної влади та місцевого самоврядування. Проблеми нормативно-правового регулювання техніко-технологічних складових нормопроектувальної діяльності в Україні. Особливості правового регулювання нормопроектувальної діяльності у зарубіжних країнах: досвід держав-членів ЄС та пострадянських держав. Завдання і значення нормопроектувальної техніки для формування системи дієвого та ефективного законодавства в Україні.

Проблеми формування національної системи законодавства та її адаптації до законодавства ЄС. Проблема правової інтеграції: проблеми розуміння та основні особливості. Вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України. Тенденції до уніфікації та стандартизації законодавства як засіб наближення права України до права ЄС. Проблеми адаптації та гармонізації законодавства України до *acquis communautaire*. Взаємодія міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України у питаннях оптимізації нормотворчої діяльності.

Нормопроектувальна техніка: зміст, елементи, правила. Нормопроектувальна техніка: поняття, сутність та значення. Основні засоби та правила нормопроектувальної техніки. Інструменти нормопроектувальної техніки. Проблеми використання та оптимального поєднання правил, засобів та інструментів нормопроектувальної техніки в умовах реформування державно-правового життя та європейської інтеграції.

Міністерство юстиції як один з провідних акторів в процесі вироблення і правового оформлення правил та засобів нормопроектувальної техніки. Основні актори процесу вироблення і правового оформлення правил та засобів техніки нормопроекткування. Завдання і роль Міністерства юстиції України у процесі правового забезпечення нормопроектувальної діяльності. Правовий моніторинг як один із засобів забезпечення ефективності законодавства та правового регулювання в цілому. Оцінка законодавства. Розробка методичних рекомендацій у зазначеній сфері та їх значення для практики нормотворення.

Модуль 2. Засоби, правила та інструменти нормопроектувальної техніки: фактори, умови та обставини їх використання

Обставини та умови застосування правил формування змісту нормативно-правових актів. Прогнозування і планування як вихідні умови нормопроекткування. Встановлення необхідності правового регулювання: збір, обробка, представлення необхідної і достовірної інформації (результати соціологічних досліджень, опитувань, аналіз зарубіжної практики правової

регламентації правовідносин тощо). Генерування ідеї, формулювання нормотворчої пропозиції, розробка концепції нормативно-правового акту. Пошук оптимального вирішення питання правового регулювання певного виду суспільних відносин: мета правового регулювання, цілі проекту акту, завдання, способи досягнення поставленої цілі, очікувані результати, побічні наслідки тощо. Забезпеченість рішення. Інші вимоги та правила формування змісту нормативно-правових актів.

Лінгвістичні та стилістичні правила і вимоги до нормативно-правового акту: актуальність та сучасність державних стандартів. Загальна характеристика засобів словесного вираження нормативно-правового змісту. Особливості функціонування української мови як державної. Проблеми правового забезпечення функціонування державної та інших мов в Україні. Державні мовні стандарти. Вимоги до стилю викладення нормативно-правового змісту. Актуальні тенденції спрощення юридичної мови та стилю.

Українська правнича термінологія та проблеми її застосування у контексті мовної реформи. Вимоги до застосування правових термінів. Стандарти правничої термінології. Актуальні питання вітчизняного правничого термінознавства. Поняття термінів законодавства і термінів юридичної науки. Використання чужомовних та інтернаціональних термінів в українській юриспруденції. Практичні аспекти використання (застосування) правничої термінології в процесі формування (створення) нормативно-правового акту (нормотворчості, нормопроектувальної діяльності).

Модуль 3. Актуальні проблеми практики нормопроекування та новітні підходи до їх вирішення

Експертиза нормативно-правового акту (його проекту) як один із засобів виявлення та усунення нормотворчих (нормопроектувальних) помилок. Правові засади проведення експертизи проектів нормативно-правових актів. Суб'єкти експертизи. Роль (мета, завдання) застосування експертизи в процесі нормотворення. Порядок проведення правової

експертизи нормативно-правового акту (правова експертиза як один з основних етапів нормопроектувальної діяльності). Правова експертиза як запорука (гарантія) удосконалення вітчизняного законодавства. Зарубіжний досвід інституту експертизи проектів нормативно-правових актів.

Державна реєстрація нормативно-правових актів як елемент механізму забезпечення реалізації Конституції України. Нормативна регламентація (правова основа) державної реєстрації нормативно-правових актів. Суб'єкти здійснення державної реєстрації нормативно-правових актів. Процедурно-процесуальні аспекти державної реєстрації нормативно-правових актів. Напрями вдосконалення правового забезпечення державної реєстрації нормативно-правових актів.

Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів: перспективи удосконалення у контексті цифровізації державно-правового розвитку. Правові та організаційні засади функціонування Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів як засіб доступу громадян до правової інформації. Порядок доступу до документів інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Процедура включення нормативно-правових актів до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Удосконалення функціонування Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів як напрямок державної політики цифровізації.

Опублікування та набрання чинності нормативно-правовими актами як вихідні умови процесу правореалізації. Оприлюднення нормативно-правових актів як завершальна стадія процесу нормотворчості. Строки оприлюднення і набрання чинності нормативно-правових актів. Особливості набрання чинності актами, які видані різними суб'єктами нормотворення. Систематизація законодавства як процес впорядкування нормативно-правових актів. Мета і способи систематизації. Проблемні питання систематизації українського законодавства. Державна політика у сфері

систематизації нормативно-правових актів. Напрямки удосконалення роботи щодо здійснення систематизації законодавства.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Теоретичне обґрунтування та проблеми правового забезпечення нормопроектувальної діяльності в Україні та країнах ЄС				
		Тема 1. Нормопроектувальна техніка в Україні: проблеми та перспективи правового регулювання і практичної реалізації.	6	2	2	4
		Тема 2. Проблеми формування національної системи законодавства та її адаптації до законодавства ЄС.	12	2	2	8
		Тема 3. Нормопроектувальна техніка: зміст, елементи, правила	12	2	2	8
		Тема 4. Міністерство юстиції як один з провідних акторів в процесі вироблення і правового оформлення правил та засобів нормопроектувальної техніки.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	44	8	8	28
		Модуль 2. Засоби, правила та інструменти нормопроектувальної техніки: фактори, умови та				

		обставини їх використання				
		Тема 1. Обставини та умови застосування правил формування змісту нормативно-правових актів.	12	2	2	8
		Тема 2. Лінгвістичні та стилістичні правила і вимоги до нормативно-правового акту: актуальність та сучасність державних стандартів.	12	2	2	8
		Тема 3. Українська правнича термінологія та проблеми її застосування у контексті мовної реформи.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	36	6	6	24
		Модуль 3. Актуальні проблеми практики нормопроекування та новітні підходи до їх вирішення				
		Тема 1. Експертиза нормативно-правового акту (його проекту) як один із засобів виявлення та усунення нормотворчих (нормопроекувальних) помилок.	12	2	2	8
		Тема 2. Державна реєстрація нормативно-правових актів як елемент механізму забезпечення реалізації Конституції України.	12	2	2	8
		Тема 3. Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів: перспективи удосконалення у контексті цифровізації державно-правового розвитку.	12	2	2	8
		Тема 4. Опублікування та набрання чинності нормативно-правовими актами як вихідні умови процесу правореалізації.	6	-	-	4
		<i>Разом</i>	40	6	6	28
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	20	20	80

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення	Тематика навчального	Обсяг у годинах	
			Усього	У тому числі

	(згідно розкладу)	курсу		Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Теоретичне обґрунтування та проблеми правового забезпечення нормопроектувальної діяльності в Україні та країнах ЄС	-	-	-	
		Тема 1. Нормопроектувальна техніка в Україні: проблеми та перспективи правового регулювання і практичної реалізації.	12	2	2	10
		Тема 2. Проблеми формування національної системи законодавства та її адаптації до законодавства ЄС.	10	-	-	10
		Тема 3. Нормопроектувальна техніка: зміст, елементи, правила	10	-	-	10
		Тема 4. Міністерство юстиції як один з провідних акторів в процесі вироблення і правового оформлення правил та засобів нормопроектувальної техніки.	12	-	-	10
		<i>Разом</i>	44	2	2	40
		Модуль 2. Засоби, правила та інструменти нормопроектувальної техніки: фактори, умови та обставини їх використання	-	-	-	-
		Тема 1. Обставини та умови застосування правил формування змісту нормативно-правових актів.	10	-	-	10
		Тема 2. Лінгвістичні та стилістичні правила і вимоги до нормативно-правового акту: актуальність та сучасність державних стандартів.	10	-	-	10
		Тема 3. Українська правнича термінологія та проблеми її застосування у	10	-	-	10

		контексті мовної реформи.				
		<i>Разом</i>	30	-	-	30
		Модуль 3. Актуальні проблеми практики нормопроекування та новітні підходи до їх вирішення	-	-	-	-
		Тема 1. Експертиза нормативно-правового акту (його проекту) як один із засобів виявлення та усунення нормотворчих (нормопроекувальних) помилок.	14	2	2	10
		Тема 2. Державна реєстрація нормативно-правових актів як елемент механізму забезпечення реалізації Конституції України.	12	-	2	10
		Тема 3. Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів: перспективи удосконалення у контексті цифровізації державно-правового розвитку.	10	-	-	10
		Тема 4. Опублікування та набрання чинності нормативно-правовими актами як вихідні умови процесу правореалізації.	10	-	-	10
		<i>Разом</i>	46	2	4	40
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	6	4	110

5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни передбачає проведення поточного контролю, який здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи та підсумкової письмової роботи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних

завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохзначною шкалою, де оцінка 5 дорівнює 8 балам, 4 – 6 балам, 3 – 2 балам, 0 – 0 балам.

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів (тестів).

За результатами практичних занять студент отримує до 80 балів.

Максимальна кількість балів за підсумкову письмову роботу – 20 балів.

За результатами підсумкової письмової роботи студент може отримати 0, 5, 10, 15, 20 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль							Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Самостійна робота	
п/з	Колоквіум (тестування)	п/з	Колоквіум (тестування)	п/з	Колоквіум (тестування)		
max 20	max 10	max 15	max 10	max 15	max 10	max 20	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.

Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка підсумкової письмової роботи	Max 20	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. 2. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. 3. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо
	15	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. 2. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела та власні висновки. 3. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	10	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. 2. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела та власні висновки. 3. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять, суджень у роботі, доведеність висновків.
	5	1. Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог кафедри щодо форми роботи. 2. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. 3. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.
	Min 0	1. Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела і містить методологічні помилки. 2. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію суджень і проаналізувати інформацію. 3. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Залік	Max 100	Відмінне володіння матеріалом із дисципліни.
	Min 60	Достатнє засвоєння матеріалу з дисципліни.

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної /заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується
-----------------------	------------	-------------------------------	--

		для заліку	в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	20 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		1– 19

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відом. Верхов. Ради України*. 1996. № 30. № 141.
2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. *Відом. Верхов. Ради України*. 2005. № 52. Ст. 561.
3. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. *Відом. Верхов. Ради України* від 24.05.2019 № 21, Ст. 81.
4. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Офіц. вісн. України*. 2014. № 87. Стор. 156. Ст. 2474.
5. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI. *Відом. Верхов. Ради України*. 2010. № 14, 15, 16, 17. Ст. 133.
6. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 № 116/95-ВР. *Відом. Верхов. Ради України*. 1995. № 19. Ст. 134.
7. Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України: Закон України від 19.12.2019. № 400 – IX. *Відом.*

Верхов. Ради України. 2020. № 27. Ст.174.

8. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 № 2790-XII. *Відом. Верхов. Ради України. 1993. № 3. Ст. 17.*

9. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV. *Відом. Верхов. Ради України. 2004. № 9. Ст. 79.*

10. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. *Відом. Верхов. Ради України. 2014. № 13. Ст. 222.*

11. Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим: Закон України від 23.12.1998 № 350-XIV. *Відом. Верхов. Ради України. 1999. № 5. Ст. 43.*

12. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим: Закон України від 10.02.1998 № 90/98-ВР. *Відом. Верхов. Ради України. 1998. № 29. Ст. 191.*

13. Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим: Закон України від 16.06.2011 № 3530-VI. *Відом. Верхов. Ради України. 2012. № 2, 3. Ст. 3.*

14. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV. *Відом. Верхов. Ради України. 1999. № 20. Ст. 190.*

15. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. *Відом. Верхов. Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.*

16. Про Єдиний державний реєстр нормативних актів: Указ Президента України від 27.06.1996 № 468/96. Урядовий кур'єр від 04.07.1996.

17. Про затвердження Положення про порядок роботи з законопроектами та іншими документами, що вносяться Президентом України на розгляд Верховної Ради України: затв. Указом Президента України від 30.03.1995 № 270/95. *Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/270/95>*

18. Про поліпшення організації законопроектної діяльності: затв. Указом Президента України від 26.11.2003 № 1348/2003. *Офіц. вісн. України. 2003. № 51. Т. 1. Ст. 2661.*

19. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України: затв. Указом Президента України від 15.11.2006 №

970/2006. *Офіц. вісн. України*. 2006. № 47. Ст. 3123.

20. Про заходи щодо вдосконалення нормотворчої діяльності органів виконавчої влади: затв. Указом Президента України від 09.02.1999 № 145/99. *Офіц. вісн. України*. 1999. № 6. С. 18.

21. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228. *Офіц. вісн. України*. 2014. № 54. Ст. 1455.

22. Про запровадження Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та здійснення правової інформатизації України: Постанова Кабінету міністрів України від 11.12.1996 № 1504. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1504-96-п>

23. Про затвердження положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF#Text>

24. Про затвердження Положення про порядок укладення, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру: затв. Постановою Кабінету міністрів України від 17.06.1994 № 422. *Зібрання постанов Уряду України*. 1994. № 10. Ст. 251.

25. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним: Постанова Кабінету міністрів України від 23.04.2001 № 376. *Офіц. вісн. України*. 2001. № 17. Ст. 747.

26. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950. *Офіц. вісн. України*. 2007. № 54. Ст. 2180.

27. Про затвердження Правил підготовки проектів актів Кабінету Міністрів України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 06.09.2005 № 870. *Офіц. вісн. України*. 2005. № 36. Ст. 2200.

28. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації

державної політики: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996. *Офіц. вісн. України*. 2010. № 84. Ст. 2945.

29. Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи від 24.04.2017 № 1395/5: Наказ Міністерства юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17#Text>

30. Порядок проведення антикорупційної експертизи: Наказ Міністерства юстиції України від 18.03.2105 р. № 383/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15>

31. Порядок проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів Національним агентством з питань запобігання корупції: Рішення Національного агенства з питань запобігання корупції від 28.072016 р. № 1. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1184-16>

32. Антикорупційна експертиза як засіб запобігання корупції: роз'яснення Міністерства юстиції України від 21.05.2012 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0018323-12>

33. Рішення Конституційного Суду України від 09.07.1998 № 12-рп/98 (справа про тлумачення терміну «законодавство»). *Офіц. вісн. України*. 1998 р. № 32. С. 59.

34. Рішення Конституційного Суду України від 28.03.2001 № 2-рп/2001 (справа про позачерговий розгляд законопроектів). *Офіц. вісн. України*. – 2001. № 15. Ст. 658.

35. Рішення Конституційного Суду України від 16.04.2008 № 6-рп/2008 (справа про прийняття Конституції та законів України на референдумі). *Офіц. вісн. України*. 2008. № 32. Ст. 1056.

36. Методичні рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, затвержені Урядовим уповноваженим у справах Європейського суду з прав людини 15 серпня 2006 р. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2006, № 10. С. 164 – 182.

37. Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи

проектів нормативно-правових актів, схвалені постановою колегії Міністерства юстиції України від 21 листопада 2000 р. № 41. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00>

38. Методичні рекомендації з проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства та проектів нормативно-правових актів, затверджені наказом Міністерства юстиції України від 27 листопада 2018 року №3719/5. URL: <https://minjust.gov.ua/m/pravovi-zasadi-provedennya-genderno-pravovoi-ekspertizi>

39. Методичні рекомендації щодо розроблення проектів законів та дотримання вимог нормопроектної техніки, схвалені постановою колегії Міністерства юстиції України від 21 листопада 2000 р. № 41. Нормотворча діяльність: Збірник нормативно-правових актів та метод. рекомендацій. Київ: Вид. Дім «Ін Юре», 2001. С. 219 – 230.

40. Про затвердження форми висновку юридичної служби міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади та його територіальних органів, місцевих державних адміністрацій за результатами проведення юридичної експертизи проекту нормативно-правового акту: Наказ Міністерства юстиції України від 06.07.2011 № 1805/5. Офіц. вісн. України. 2011. № 53. Ст. 2122.

Література

Основна література

1. Артикуца, Н. В. Мова права і юридична термінологія: навч. посіб. 2-ге вид., змін, і доп. Київ: Стилос. 2004. 277 с.
2. Бержерон, Р. Правила нормопроекування. Київ. 1998.
3. Богачова, О. В. Законотворчий процес в Україні / О. В. Богачова, О. В. Зайчук та ін. Київ: Реферат. 2006. 424 с.
4. Биля, І. О. Теоретичні основи використання нормотворчої техніки. *Автореф. дис. на здобуття наук. ст. к.ю.н.* Харків: Нац. юрид. академія ім. Ярослава Мудрого. 2004. 20 с.

5. Дзейко, Ж. О. Законодавча техніка в Україні: історико-теоретичне дослідження: монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2007. 360 с.
6. Загальна теорія права: підручник. за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.
7. Законотворча діяльність: словник термінів і понять / за ред. акад. НАН України В. М. Литвина. Київ: Парламентське вид-во. 2004. 344 с.
8. Законотворчість. Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним та європейським правом (збірник науково-практичних матеріалів). Бібл. Укр. школи законотворчості. Вип. 4. К. 2005. 200 с.
9. Ковальський, В. С. Правотворчість: теоретичні та логічні засади / В. С. Ковальський, І. П. Козінцев. Київ. 2005. 192 С.
10. Колодій, А. М. Принципи права України. Київ: Юрінком Інтер. 1998. 208 с.
11. Косович, В. М. Оціночні поняття як засіб юридичної техніки: монографія. Львів: Тріада-плюс, 2010. 212 с.
12. Красницька, А. В. Юридичні документи: техніка складання, оформлення та редагування: посібник. 2-ге вид., доповн. і переробл. Київ: Парламентське вид-во. 2006. С. 295.
13. Любченко, М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: монографія. Харків: ТОВ «ВИДАВНИЦТВО ПРАВА ЛЮДИНИ», 2015. 280 с.
14. Максакова, Р. М. Народ, як суб'єкт правотворчої діяльності. Громадянське суспільство в Україні: проблеми забезпечення правотворчої діяльності: *матеріали міжнар. конф.* (7 квіт. 2008 р., м. Київ). Київ: НДІ приватного права і підприємництва АПН України. 2008. С. 149 – 152.
15. Нормотворча діяльність Президента України та її нормопроектне забезпечення: монографія / О. В. Скрипнюк, В. Л. Федоренко та ін. Київ: НАДУ. 2011. 344 с.
16. Нормотворча діяльність Президента України та її нормопроектне

забезпечення: монографія. О. В. Скрипнюк, В. Л. Федоренко та ін. Київ: НАДУ. 2011. 344 с.

17. Пархоменко, Н. М. Джерела права: проблеми теорії та методології. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького Нац. акад. наук України. Київ: Юридична думка. 2008. 335 с.

18. Petryshyna M. O. The system of normative-legal acts of local self-government in Ukraine (Система нормативно-правових актів місцевого самоврядування в Україні). *Підприємництво, господарство і право*. № 4. 2019. С. 145 – 150.

19. Petryshyna Maryna. The features of the system of normative-legal acts of local self-government of Ukraine: a rejection of the Soviet Union postulates in favor of the European Union values (Характерні риси системи нормативно-правових актів місцевого самоврядування в Україні: відхід від постулатів Радянського Союзу на користь цінностей Європейського Союзу). *Baltic Journal of European Studies*. Autumn 2019. Vol. 9, Issue number 3. P. 286 – 310. ISSN:2228-0596.

20. Петришина, М. О. Акти органів і посадових осіб місцевого самоврядування: сутність та особливості. Вісн. Акад. прав. наук України: зб. наук. пр. редкол.: В. Я. Тацій та ін. Харків: Право. 2012. № 1 (68). С. 66 – 76.

21. Петришина М. О. Нормопроектувальна техніка як засіб формування системи дієвого та ефективного законодавства в Україні: теоретико-правовий підхід / М. О. Петришина, Т. С. Мала. *Актуальні питання публічного та приватного права*. 2014. № 3(08). С. 256 – 263.

22. Петришина, М. О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування в Україні: монографія. Харків: Право. 2011. 232 с.

23. Правила оформлення проектів законів та основних вимог законодавчої техніки (Методичні рекомендації). Київ: Апарат Верховної Ради України. 2007.

24. Правнича лінгвістика: навч. посіб. / Г. П. Проценко, О. Ф. Прохоренко та ін. Київ: А.В.К., 2010. 312 с.

25. Рабінович, П. Юридична техніка законотворення в Україні: загальні проблеми. *Вісник Академії правових наук України*. 1998. № 2. С. 18 – 28.
26. Риндюк, В. І. Законодавча техніка: поняття, форми, види, реалізація в Україні: *автореф. дис. ... канд. юрид. наук*. Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К. 2008. 20 с.
27. Розробка проектів нормативно-правових актів відповідно до методики вирішення проблем. Київ: ФОП Москаленко О. М. 2012. 180 с.
28. Ткачук, А. Законодавча техніка: навч. посіб. Київ: ІКЦ «Легальний статус». 2011. 268 с.
29. Трихліб, Х. О. Гармонізація законодавства України і законодавства ЄС: наближення загальноправової термінології: *автореф. дис. ... канд. юрид. наук*. НЮУ імені Ярослава Мудрого. Харків, 2014. 20 с.
30. Шевчук, С. В. Загальнотеоретичні проблеми нормативності актів судової влади: *автореферат дис. ... д-ра юрид. наук*. Харків. 2008. 38 с.
31. Швачка, Г. О. Правова природа нормативно-правових актів Автономної Республіки Крим: *автореф. канд. дис. ... юрид. наук*. Харків. 2004. 20с.
32. Юридична техніка: навч. посіб. для вищих навч. заклад. /Л. Д. Шутак, І. І. Онищук. Івано-Франківськ, 2013. 496 с.

Додаткова література

1. Артикуца, Н. В. Нові підходи до мовної підготовки майбутніх юристів і викладачів права. *Право України*. 1997. № 12. С. 58 – 61.
2. Артикуца, Н. В. Про найважливіші аспекти мовної підготовки майбутніх юристів. *Современные тенденции развития и взаимодействия языков: Матер. науч.-практ. конф.* Винница. 2000. С. 3 – 9.
3. Богачова, Л. Л. Правова експертиза проектів нормативних актів як гарантія дотримання прав людини. Правові засади гарантування та захисту прав і свобод людини і громадянина: *зб. тез наук. доп. і повідомл. II Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Полтава, 6 груд. 2013 р.). Харків: Право, 2013. С. 462–465.

4. Бутенко, В. О. Феноменологічні, методологічні та практичні основи правової експертизи юридичних документів: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00. Нац пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2011. 19 с.
5. Гавриш, С. Б. Стан та проблеми антикорупційної експертизи законодавства в Україні. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2008. Вип. 18. С. 3 – 10.
6. Гарник, Л. Л. Юридична природа правотворчої помилки (теоретичний аналіз). *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. Харків: ХНУ. 2009. № 872: Серія «Право». Вип. 6. С. 246 – 250.
7. Гетьман, А. П. Термінологія екологічного законодавства: методологічні засади та перспективи уніфікації. *Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Х., 2008. Т. 4: Методологічні засади розвитку екологічного, земельного, аграрного та господарського права*. С. 260 – 272.
8. Дідич, Т.О. Правова експертиза проектів нормативно-правових актів як необхідна складова нормопроекування: ознаки, методи, функції та завдання. *Часопис Київ. ун-ту права*. 2003. №3. С. 14 – 17.
9. Дзейко, Ж. О. Правила і засоби законодавчої техніки: загальна характеристика. *Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць*. 2005. Вип. 286: Правознавство. Чернівці: Рута. С. 25 – 29.
10. Дзейко, Ж. О. Функції законодавчої техніки. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2006. № 5 (55).
11. Дзюбенко, О. Л. Теоретико-правове розуміння юридичної техніки відомчої нормотворчості. *Юриспруденція: теорія і практика*. 2009. № 7. С. 2 – 11.
12. Дутко, А. Загальна характеристика техніко-юридичного нормотворення. *Вісник Львів. ун-ту*. 2000. Вип. 35. С. 48 – 51.
13. Єзеров, А. Конфліктологічна експертиза актів конституційного законодавства. *Право України*. 2013. №1/2. С. 275 – 283.
14. Загіней, А. З. Правова експертиза як засіб виявлення недоліків

тексту кримінального закону України: загальнотеоретичний аспект. *Часопис Київ. Ун-ту права*. 2013. №4. С. 270 – 273.

15. Ключко, М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. Харків: Право, 2009. Вип. 18. С. 148 – 154.

16. Ковтун, І. І. Словотвірна та структурно-семантична характеристика юридичної термінології. Словотвірна та структурно-семантична характеристика юридичної термінології. Лінгвістичні дослідження: *Зб. наук. праць ХнПУ ім. Г. С. Сковороди*. 2012. Вип. 34. С. 229 – 236.

17. Кондик, П. М. Техніко-юридичні аспекти вдосконалення нормотворчої діяльності органів державної влади в контексті інтеграції законодавства України до законодавства ЄС. *Збірник тез лекцій з нормопроєктування*. МЮОУ. Центр правової реформи і законопроектних робіт. 2005. С. 53 – 60.

18. Косович, В. Закон «Про нормативно-правові акти» як засіб удосконалення нормативно-правових актів України. *Вісник Львівського Університету*. Львів: Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. 2011. Вип. 52. С. 10 – 20.

19. Кочан, І. М. Юридична термінологія крізь призму лінгвістики. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2018. № 32 том. 3. С. 57 – 61.

20. Красницька, А. В. Юридичні документи: техніка складання, оформлення та редагування: посібник. 2-ге вид., доповн. і переробл. Київ: Парламентське вид-во. 2006. С. 295.

21. Кухнюк, Д. Судове правотворення та його місце в правовій системі України. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Вип. 1. Правознавство. 1996. С. 248 – 251.

22. Лисенко, М. О. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів як засіб забезпечення законності в правотворчій діяльності органів виконавчої влади. *Держава і право*. Юридичні і політичні науки. 2014. Вип. 66. С. 125 – 133.

23. Мурашко, Л. О. Нормотворческое пространство: проблемы правообразования в Республике Беларусь. Минск: Беларусь. Наука. 2008. 205 с.
24. Назимко, Є. Правова експертиза як засіб подолання помилок у встановленні міри покарання в кримінально-правових санкціях. *Юридична Україна*. 2012. №2. С. 109 – 113.
25. Онищук, І. Моніторингова експертиза проектів нормативно-правових актів. *Наук. часопис Нац. акад. прокуратури України*. 2014. №4. С. 122 – 133.
26. Орлов, Ю. В. Антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів як різновид кримінологічної практики: характеристика та шляхи удосконалення. *Форум права*. 2012. № 1. С. 697 – 705.
27. Палій Н. О. Гендерна правова експертиза. Сучасні виклики та завдання. *Альманах права*. 2019. Вип. 10. С. 226 – 231.
28. Петришина, М. О. Нормопроектувальна діяльність в Україні: проблеми та перспективи. Проблеми та перспективи конституційного розвитку в Україні: зб. тез наук. доп. за матер. наук.-прак. конф., м. Харків, 22 черв. 2016 р. редкол.: С. Г. Серьогіна, І. І. Бодрова, П. М. Любченко. Харків: НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування, 2016, С. 122 – 125.
29. Петришина, М. О. Становлення та розвиток інституту правового моніторингу в Україні: проблеми та перспективи. *Право і суспільство*. № 2. 2015. С. 25 – 31.
30. Плавич, С. В. Правотворення, правотворчість та законотворчість: проблема співвідношення. *Держава і право*. Юридичні і політичні науки. Вип. 35. Київ: Ін-т держави і права НАН України. 2007. С. 88 – 94.
31. Погребняк, Н. С. Експертиза у сфері законотворчості: на прикладі діяльності Апарату Верховної Ради України (теоретичний аспект). *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. Вип. 31. 2016. С. 39 – 51.
32. Предместніков О. Повноваження Міністерства юстиції України у сфері державної правової політики: нормотворчість і правова експертиза. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 4. С. 56 – 61.

33. Рибалкіна, А.О. Принципи нормотворчої діяльності. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 1999. №3(8). 1999. С. 276 – 281.
34. Рибікова, Г. В. Правова експертиза нормативно-правових актів як правова категорія та наукова доктрина. *Юрид. вісн.* 2013. №4. С. 28 – 32.
35. Савченко, Ю. С. Гендерно-правова експертиза: поняття та загальна характеристика. *Юридична наука*. 2012. № 5. С. 29 – 35.
36. Семчик, В. Науково-правова експертиза як форма доктринального тлумачення законодавства. *Право України*. 2013. №5. С. 409 – 415.
37. Сербін, М. М. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів: характеристика та проблеми правового регулювання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 1. С. 272 – 278.
38. Скакун, О. Конституційний Суд як учасник правотворчості (законотворчості) в Україні. *Юридична Україна*. 2003. № 1. С. 26 – 32.
39. Скакун, О. Ф. Нормативно-правовий акт органу (посадової особи) місцевого самоврядування України: загальнотеорет. аспекти. Проблеми удосконалення правового регулювання місцевого самоврядування в Україні: *матер. Міжнар. наук.-прак. конф.*, м. Харків, 25 трав. 2004 р. /За ред. Ю. П. Битяка. Харків: Ін-т держ. буд-ва та місц. самоврядування АпрН України. 2004. С. 96 – 99.
40. Скулиш, Є. Д. Антикорупційна експертиза проектів нормативно правових актів. *Українсько-грецький міжнародний науковий юридичний журнал «Порівняльно-правові дослідження»*. №1. 2009. URL: <http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/18358/20Skulish.pdf?sequence=1>
41. Трач, Н. С. Термінологія сучасного законодавства України (лексичний аспект). *Наукові записки*. Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». Київ. 2003. Т. 22: Гуманітарні науки. С. 23 – 27.

42. Фігель, М. В. Поняття принципів правотворчості та основні підходи до їх класифікації. *Наукові записки*. Т. 53. Юридичні науки. Київ: Вид. Дім «Києво-Могилян. акад.». 2006. С. 21 – 24.

43. Філик Н. В. Процедура проведення правової експертизи нормативно-правових актів в Україні. *Юридичний вісник*. 2017. № 2 (43).

44. Фулей, Т. Проведення експертизи проектів нормативно-правових актів з використанням методики вирішення проблем. Київ: ФОП Москаленко О.М., 2013. 168 с.

45. Фулей, Т. Співвідношення загальнолюдських принципів права та принципів правотворчості. *Вісник Львівського Університету*. Вип. 37. 2002. С. 37 – 43.

46. Хворостянкіна, А. В. Дефініції в законодавчих текстах: питання теорії. Міністерство юстиції України: URL: [http:// www.minjust.gov.ua/0/6669](http://www.minjust.gov.ua/0/6669).

47. Хомов, С. М. Громадська антикорупційна експертиза як засіб запобігання корупції в діяльності Державної фіскальної служби України. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. Серія: Право. 2015. Вип. 2. С. 278 – 283.

48. Шатрава, С. О. Антикорупційна експертиза як засіб виявлення корупціогенних факторів у діяльності суб'єктів публічної адміністрації. *Право і Безпека*. 2012. № 4. С. 109 – 112.

49. Ширшикова, Р. М. До питання про нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади України. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. № 1 (4). 2011. С. 198 – 201.

50. Яцишин, Н. П. Юридична термінологія як спеціалізована система правових понять. *Термінологічний вісник: зб. наук. пр.* Київ: ІУМ НАНУ 2013. Вип. 2 (2). С. 99 –

103. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/51296/17Yats%0d1%83sh%0d1%83n.pdf?sequence=1>

51. Legaslativе drafting in Latvia. – Workshop on Different Approaches to Legislative Drafting in EU Member States. – Tbilisi, 14 December 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.oecd.org/dataoecd/59/56/44574983.pdf>

52. Legislative drafting in the United Kingdom. – Workshop on Different Approaches to Legislative Drafting in EU Member States. – Tbilisi, 14 December 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.oecd.org/dataoecd/58/49/44577527.pdf>

Інтернет-ресурси

1. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws> - Законодавство України;
2. <http://portal.rada.gov.ua/> - Верховна Рада України;
3. <http://www.ccu.gov.ua> - Конституційний Суд України;
4. <http://www.president.gov.ua/> - Президент України;
5. <http://www.kmu.gov.ua/control/> - Кабінет Міністрів України;
6. <http://www.minjust.gov.ua/> - Міністерство юстиції України.

СЕНМК

<https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/>;

Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів».